

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ПРОТРУЙНИКІВ НАСІННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Ільченко О.В. ст. викл. кафедри економіки і контролінгу

Одним з ефективних засобів хімічного захисту зернових культур є протруєння насіння. Протруєння — це обробка насіння хімічними препаратами (протруйниками) з метою знищення зовнішньої та внутрішньої інфекції. Цей захід дає змогу знешкодити насіння від збудників хвороб, які передаються через насіннєвий матеріал, захищає насіння і проростки від пліснявіння в ґрунтових умовах, знижує ураження сходів кореневими гнилями; послаблює негативний вплив пошкоджень та травмування на якість посівного матеріалу; стимулює ріст і розвиток рослин у результаті дії препаратів на деякі фізіологічні процеси в насінні і рослинах, а також покращує перезимівлю озимих культур. Асортимент препаратів для протруєння зернових колосових останнім часом значно збільшився. В Україні дозволено для застосування понад 20 пестицидів, до складу яких входить від однієї до трьох діючих речовин із різних хімічних груп. Кожна група препаратів має свій спектр дії на шкідливі організми, різний механізм і характер дії. Тому при виборі протруйників необхідно звернути увагу, проти яких збудників хвороб треба їх застосовувати. Важливу роль також відіграє окупність понесених витрат на використання протруйників. В таблиці 1 приведені розрахунки окупності витрат на найбільш використовувани препарати за 2013 рік.

Таблиця 1.

Розрахунок окупності витрат на застосування протруйників насіння

№ п/п	Найменування показників	Вінцит, к.с.	Вітавакс 200 ФФ, в.с.к.	Кінто Дуо, к.с.	Максим Стар, т.к.с.	Сертікор, т.к.с.
1.	Урожайність, т/га	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.	Ціна реалізації 1 т зерна, грн..	1800	1800	1800	1800	1800
3	Вартість продукції, грн./га	9000	9000	9000	9000	9000
4	Витрати на застосування протруйників – всього, грн./га	117,38	111,97	146,47	172,24	100,6
4.1.	Витрати на придбання протруювачів, грн./га	73,06	67,65	102,15	127,92	56,28
	Норма препарату на 1т насіння, л (кг)	2,0	2,5	2,5	2,0	1,0
	Ціна протруйника: - \$/л (кг)	14,85	11,00	16,61	26,00	22,88
	- грн./л	146,12	108,24	163,44	255,84	225,14
	Вартість препарату на 1 т насіння, грн.	292,25	270,6	408,61	511,68	225,14
	вага насіння в 1 посівній одиниці (п.о.), т	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
	вартість протруйника на 1 п.о., грн.	73,06	67,65	102,15	127,92	56,28
4.2.	Витрати на протруєння насіння, грн./га	44,32	44,32	44,32	44,32	44,32
5.	Гранична величина приросту урожайності:	0,065	0,062	0,081	0,096	0,056
	- т/га - кг/га	65	62	81	96	56

Серед протруйників найвищим рівнем окупності виділяється Сертікор., із використанням якого витрати на протруєння насіння склали найменшу суму 100,6 грн./га, а в перерахунку на прирост урожайності – 56 кг зерна достатньо для відшкодування понесених витрат.

Також високою окупністю характеризуються протруювачі Вітавакс 200 ФФ і Вінцит, гранична величина приросту урожайності для окупності понесених витрат становить відповідно 62 і 65 кг/га.

Найнижчий рівень окупності склався при використанні препарату Максим Стар.: гранична величина приросту урожайності – 96 кг/га. Можливо це пояснюється новизною цього препарату із встановленням його виробником «Сингента» високої ціни 26 \$/л.

В результаті проведеного дослідження приходимо до висновку, що застосування протруювачів насіння зернових культур відрізняється за окупністю понесених витрат, серед яких із найменшою граничною величиною приросту урожайності виділяються Сертікор., Вітавакс 200 ФФ і Вінцит.